

СУДОВА РЕФОРМА – ОДНА З ПЕРЕДУМОВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

2 червня 2016 року в Україні прийнято Закон «Про судоустрій і статус суддів», який передбачає принципові зміни порівняно з попередньою редакцією. Масштабність змін була настільки значною, що викликала потребу у зміні Конституції України (Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 2 червня 2016 року № 1401-VIII).

Комітет з питань правової політики та правосуддя ВРУ, за результатом засідання 2 червня 2016 року (протокол №48), надав висновок, в якому охарактеризував основні зміни у новому законі «Про судоустрій і статус суддів», серед яких:

— змінено порядок призначення суддів на посади та звільнення їх з посад (зокрема пропонується вилучення повноважень політичних органів – парламенту та Президента України – у питаннях суддівської кар'єри, (законопроект передбачає скасування п'ятирічного терміну призначення суддів) та передбачається зайняття посад судьями лише безстроково;

— усувається політична складова у вирішенні питання щодо надання згоди на затримання судді або утримання його під вартою чи арештом до винесення обвинувального вироку судом (відповідне повноваження Верховної Ради України передається до повноважень Вищої ради правосуддя);

— передбачається запровадження інституту функціонального (обмеженого) імунітету судді, за якого забороняється притягнення судді до кримінальної відповідальності за викладену в судовому рішенні правову позицію, за ухвалене ним судові рішення, за винятком вчинення злочину або дисциплінарного проступку, однак, при цьому суддя нестиме юридичну відповідальність на загальних засадах за дії, вчиненні поза професійною суддівською діяльністю;

— запропоновані зміни у системі судоустрою, зокрема утворення нового Верховного Суду та інших судів. Систему судоустрою складатимуть місцеві суди, апеляційні суди і Верховний Суд. Для розгляду окремих категорій справ в системі судоустрою будуть діяти вищі спеціалізовані суди. У складі Верховного Суду діють п'ять структурних підрозділів: Велика Палата Верховного Суду, Касаційний адміністративний суд, Касаційний господарський суд, Касаційний кримінальний суд, Касаційний цивільний суд, а сам Верховний Суд буде створений на конкурсних засадах як новий найвищий суд у системі судоустрою України. Законопроект також передбачає створення місцевих окружних судів, апеляційних судів у відповідних округах тощо.

Така концепція в цілому відповідає європейським стандартам судочинства. Так, 23 жовтня 2015 року на 104-му пленарному засіданні Венеціанської Комісії було ухвалено Остаточний висновок (документ CDL-AD(2015)027), в якому зазначається, що «остання версія змін до Конституції України, підготовлена Робочою групою Конституційної Комісії з питань правосуддя, є дуже позитивною і добре підготовленою та заслуговує повної підтримки».

На думку автора, красномовним підтвердженням Європейської методики реформування судочинства в Україні є створення окремих вищих спеціалізованих судів (Вищий суд з питань інтелектуальної власності, Вищий

антикорупційний суд) при тому, що необхідність у створенні першого в Україні ще не назріла настільки, щоб створювати окремих вищий суд.

Створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності та Вищого антикорупційного суду виступає певним запобіжником для європейського інвестора. При цьому, питання захисту інтелектуальної власності хвилює законодавця більше.

Підтвердженням цього є норма ст. 33 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», якою встановлено критерії для кандидатів у судді вищого спеціалізованого суду.

Суддею Вищого суду з питань інтелектуальної власності може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Вищому суді з питань інтелектуальної власності, а також відповідає одній із таких вимог: має стаж роботи на посаді судді не менше трьох років; має досвід професійної діяльності представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) щонайменше п'ять років; має досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності щонайменше п'ять років; має сукупний стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) відповідно до вимог, визначених пунктами 1-3 цієї частини, щонайменше п'ять років.

Суддею Вищого антикорупційного суду може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Вищому антикорупційному суді.

Різниця у підходах відбору очевидна. Корупція – внутрішнє деструктивне явище, безуспішна боротьба з яким зумовлена неефективністю державних інституцій. Що ж до європейського інвестора, його захищено за принципом: «Уходячи, забереш своє».

Отже, на сьогоднішній день ми отримали прогресивний Закон України «Про судоустрій і статус суддів», який при цьому, звісно має певні вади змісту і створює потребу для подальшого реформування. Поряд з цим, необхідно визнати, що нескінченна, триваюча судова реформа в цілому відповідає нормі розвиненого суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України // Офіційний вісник України. – 2016. №1402/1. – Ст. 1900.

УДК-343.13

Яремко О. М.

к.ю.н., доцент, доцент кафедри
кримінального права та процесу ЮФ
ТНЕУ

ІСТИНА І ТИП (ФОРМА) КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Завдання, і методи встановлення об'єктивної істини повинні узгоджуватись із концептуальними положеннями, притаманними відповідному типу (формі) кримінального процесу – публічному або